

KONU

FİİLİMSİ: Fiillere getirilen birtakım eklerle oluşturulan; fiillerin isim, sıfat, zarf şeklini yapan sözcüklere denir.

Fiilimsilerin Özellikleri:

<< Eylemlerden türetilirler.

Koş- : Koşmak, koşan, koşup

<< Olumsuzluk eki (-me / -ma) alabilirler.

Yazmak – yazmamak

<< Fiillerin aldığı "fiil çekim eklerini" yani şahıs ekleri, haber ve dilek kiplerini alamazlar.

Yürüyen - **yürüyemelisin** (kip ve şahıs eklerini alamazlar)

<< İsim çekim eklerini alabilirler.

Konuşanlar

<< Yarım yargı bildirir, yan cümlecik sayılırlar.

Buraya gelip bir adamı sordu.

Buraya geldi. (Yan cümlecik sayılır)

<< Fiilimsiler; isim , sıfat ve zarf fiil olmak üzere üçe ayrılır:

A - İSİM FİİLLER: -mak, -mek" , "-ma, -me" , "-ış, -iş, -uş, -üş ekleriyle yapılır.

* -ma –me olumsuzluksa isim fiil olmaz.

* Kalıcı isimler isim fiil değildir. sarma, çakmak, danışma,

* “-me, -ma” ekleriyle türeyen mastarlardan bazıları sıfat olarak kullanılabilir. Süzme bal, asma köprü, yapma çiçek...

B - SIFAT FİİLLER:

Fiillere "-en,-an,-esi, -ası, -mez,-maz, -ar,-er,-dık, -dik,-duk,-dük,-acak -ecek, -mış, -miş,-muş,-müş" "Anası mezar dikecekmiş" ekleriyle yapılırlar.

* Sıfatlar isimleri niteler.

* Sıfatın ismi yazılmazsa adlaştırmış sıfat olur. Fiilimsi devam eder. Gelen insanlar - Gelenler

* Çekimli fiillerle karıştırılmamalıdır.

Kurumuş ağaçları dün kestik. (Sıfat-fiil)

Balkondaki çiçekler **kurumuş**. (Fiil)

C – ZARF FİİLLER

“—(ı)p, -arak, -a (-e), -ınca, -madan (meden), -maksızın (-meksizin), -dıkça, -alı (-eli), -ken, -dığında, -asıya (-esiye), -diği halde, -eçeği zaman, -dikten sonra, -diği gibi, -eçeği gibi, -ecek kadar, -miş kadar...”

* Zarflar fiilleri niteler. Cümlede zaman, durum, bağlama ve sebep ilişkileri kurarlar.

İşe **giderken** pastaneden simit aldım.

ALİŞTIRMA

TÜRKÇE DERSİ

Aşağıdaki cümlelerde yer alan fiilimsileri bularak türünü altlarına yazınız. (İsim Fiil – Sıfat Fiil – Zarf Fiil)

Gülerken gözlerinin içinde sanki bir ışık parlıyor.

[.....**Zarf Fiil**.....]

Bayrağın yarıya indirilişi çok hüzünlüydü.

[.....]

Sınav yapıldığında çok sitresliydi.

[.....]

Ödeşme zamanı hiçkimse ortalıkta gözükmeydi.

[.....]

Çok yol gittiğinden ona yolların şahı diyorlar.

[.....]

Komşularından bir kap yemek gelince çok sevindiler.

[.....]

Bana doğru anlamayan gözlerle bakıyordu.

[.....]

Biriktirdiği paralarla bir yetime giyecek aldı.

[.....]

Söz dinlemek özgürlüğünden bir şey götürmez.

[.....]

Suçlular görüldüğü yerde hemen tutuklandı.

[.....]

Annemin anlayışına herkes hayran oluyor.

[.....]

Olanları duydukça şaşkınlığı artıyordu.

[.....]

Çocukları annesine bırakıp işine gitti.

[.....]

Bu golde çalışılmış bir pozisyonla karşı karşıyayız.

[.....]

Her bitiş yeni bir başlangıcın ilk adımıdır.

[.....]

Samimiyet karşındakini tanıdığı anda ortaya çıkar.

[.....]

Katlanır sandalyeleri piknik yerinde kullanacakmış.

[.....]

ETKİNLİK

TÜRKÇE DERSİ

Cümlelerde ki fiilimsileri bulunuz ve türünü altına yazınız. (Cümlelerde birden fazla fiilimsi olabilir.)

Geleceği göremeyenler, basit meseleleri büyütürler.

Sıkıntılarımızı önemseyişi hoşuma gidiyor.

Kimseyi kırarak bir yere varamazsın.

Koşa koşa gidersen çabuk yetişirsin.

Eğitimin önemini anlayan aileler giderek çoğalıyor.

Kendimi bildim bileli bu sorunları yaşıyoruz.

Annemin masal anlatışına bayılıyorum.

Kuytu bir köşede yağmurun dinmesini beklediler.

Yolda tanıdık biriyle karşılaşmak beni sevindirdi.

Güneş doğunca eşyalarımızı toplayıp yola koyulduk.

Farklı görüşleri de dinlemeden başarılı olamazsın.

Kiraz reçeli yapmayı hiç mi hiç denememiştim.

Günü gününe çalışan öğrenci mutlaka başarır.

İşini bitirmek için durmadan çalışıyor.

Sabahleyin gidip arabayı getireceksin.

Hayatta güvenilecek insan olmalıyız.

Konuşurken kaşının birini yukarı kaldırırdı.

Her adımımızı düşünerek atmalıyız.

Sınavı kazanıp istediğim okula gideceğim.

Onun dedelerinden kalan sayılmaz serveti varmış.

Ağlayarak konuşan çocuğu seyreliyordu.

Bir çiçeği koparıp yakama takmak isterdim.

Göz alabildiğine uzanan tarlalar su içindeydi.

Çalıştığı işyerinden ayrılmaya karar vermişti.

Kullanılmış eşyaları dışarı çıkaracaklar.

Görünüşteki güzellik her zaman doğru olmayabilir.

TEST

1. Cümlelerin hangisinde birden fazla fiilimsi vardır?

- A) Ağlayarak konuşan çocuğun sözleri anlaşılmıyor.
- B) Köye gideceğimiz zaman hazırlıklarını yaparsın.
- C) Apartmana gelen adam tencere seti satıyormuş.
- D) Grileşmiş bulutlar uzaklardan buralara kadar geldi.

2. Aşağıda verilen cümlelerin hangisinde farklı bir fiilimsi kullanılmıştır?

- A) Sınav günü yaklaştıkça kaygılanıyordu.
- B) Sevddiği insanları her zaman arar, sorar.
- C) Gittiğimiz sergide tanıdık kimse yoktu.
- D) Bizim düşünen insanlara ihtiyacımız var.

3. "Sen gideli ortalıkta hiç görünmedi." cümlesindeki altı çizili fiilimsi ile aynı türde bir fiilimsi aşağıdaki cümlelerin hangisinde kullanılmıştır?

- A) Kaybolan yılları geri döndüremeyiz.
- B) Bir gülüşüyle mutlu edebilir insanları.
- C) Gelecek günler neler getirir bilinmez.
- D) El, elin eşeğini türkü çağırarak arar.

4. Aşağı verilen cümlelerin hangisinde farklı bir fiilimsi vardır?

- A) Okunacak kitapları orta raflara sakla.
- B) Farklı kültürleri tanımak için Asya'ya gitti.
- C) Babam, sabahları yürüyüşe başladı.
- D) Adamın konuşması bizi rahatsız etti.

5. Aşağıda verilenlerin cümlelerin hangisindeki altı çizili fiilimsiler, türü yönüyle birbirinden farklıdır?

- A) Önemlisi sevgiye ulaşmak ve sevgiyi paylaşmaktır.
- B) Ayrılrken yeniden görüşmek için sözleştiler.
- C) Görünmez kaza denen şey herhalde buydu.
- D) Uzaklaşıp gözden kaybolunca kazıya başladılar.

6. Aşağıda verilen cümlelerin hangisinde fiilimsi kullanılmamıştır?

- A) Elini yüzünü yıkayınca kendine geldi.
- B) Sürekli eski eser peşinde koşan bir sanatçıydı.
- C) Çocuklar kendi aralarında oyunlar oynuyorlar.
- D) Yaz gelince bahçesi olanlar oralarda yaşarlardı.

7. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde farklı türde bir fiilimsi vardır?

- A) Çıktığım yolculuklarda birçok kültür tanıdım.
- B) Projede her adımımızı düşünerek atmalıyız.
- C) Bu şehre geleli yaşamım bir hayli değişti.
- D) Konuyla alakalı fikrini almadan hareket etmeyin.